

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadruga dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameštencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostopna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 54.

Sreda 3. julija 1929.

Leto IV.

Dr. Gregor Žerjav

(umrl dne 27. junija t. l.).

Pokojni dr. Gregor Žerjav je bil izrazit političen človek in je vse svoje življenje od študentskih let do smrti izčrpal v političnem in javnem delu. Kot študent je bil med prvimi organizatorji takozvane narodno-radikalne omladine, ki si je postavila za nalogo, odvrčati slovenske visokošolce od burševskih sabljaških običajev, pospeševati samoizobrazbo dijaštva in podpirati prosvetno delo med narodom. Po dovršenih visokošolskih študijah se je z vso silo vrget na narodnoobrambno in na zadruga delo. V združništvu ni imel uspeha in so njegove velikopotezne osnovane zadruge propadle. Za časa svetovne vojne, ki ga je zatekla v Trstu, je bil najprej dalj časa v preiskovalnem zaporu, potem je bil konfiniran v Zg. Avstriji, nazadnje pa je bil poklican k vojakom. Ko je Friderik Adler ustrelil ministrskega predsednika grofa Stürgkha in je bil na to sklican državni zbor, se mu je posrečilo priti na Dunaj, kjer je postal tajnik kluba jugoslovanskih državnih poslancev. Ob prevratu je aktivno in odločno sodeloval pri ustanovitvi nove države. V novi državi je bil podpredsednik deželne vlade za Slovenijo, narodni poslanec in dvakrat minister, enkrat za socialno politiko, enkrat za šume in rude.

Pokojni Žerjav je od svojih mladih let do svoje zadnje ure žilavo vztrajal na ideji jugoslovanskega nacionalizma. Kot študent je prihajal pogostoma tudi na socialistične shode. Kazal je razumevanje za socialistični program, vendar je pa vedno in povsod zagovarjal najradikalnejši jugoslovanski nacionalizem. V prejšnji narodno-napredni stranki in jugoslovansko-demokratski stranki je s svojimi prijatelji izpodrinil starejšo romantično navdahnjeno generacijo ter sam postal priznani voditelj mladega, radikalnega aktivnega liberalizma. Kljub svoji neomejeni delavnosti, inicijativnosti in agitatorični sili pa ni dosegel znatnih uspehov. Toda nikak neuspeh ni mogel potlačiti njegovega optimizma in vere v pravilnost njegovih nazorov. Dasi je bil po naravi demokratičen človek,

je v časih, ko je bil s svojo stranko na vladi, vsled svoje fanatične prepričanosti o pravilnosti svoje politike posegal po nedemokratskih metodah, da bi uveljavil svojo voljo. To je pa njemu in njegovi stranki več škodovalo nego koristilo.

Škodile so njegovi stranki tudi znane sekvestracije in nacionalizacije, za katere je bil on kot strankin voditelj vsaj politično odgovoren, dasi nima nihče pravice dvomiti o njegovi osebni nesebičnosti.

Njegov politični program je bil: enotna država, upravna dekoncentracija in široke samouprave. Temu programu je ostal zvest, dasi je sledil Pribečeviću v koalicijo z Radićem.

Kot brezpogojen nacionalist je nasprotoval socialni demokraciji, uvideval pa je, da se delavstvo nikoli ne bo dalo trajno pridobiti za kako nacionalistično stranko in je po izkušnjah, ki jih je svojčas imel s tržaško narodno delavsko organizacijo, pozneje prav skeptično gledal na »narodno-socialno stranko«, ki se je po prevratu v Sloveniji pojavila. Ta stranka je dr. Žerjava tudi osebno prav besno napadala. Doživel je pa zadoščenje, da so se narodni socialisti skesano in spokorjeno vrnili v vrste njegove stranke. V namenu, da bi na deželi omajal moč klerikalizma, je pomagal pri ustanavljanju Samostojne kmetijske stranke. Ta stranka mu je bila v poznejših letih huda nasprotnica, dokler se niso lansko leto koalirali z Radićem v kmetijsko-demokratski koaliciji.

Pokojni Žerjav je že leta in leta neozdravljivo bolehal na tuberkulozi. Njegova bolezen pa ni manjšala njegove neverjetne delavnosti, nasprotno, ždelo se je, kakor da ravno z neumornimi delom krepi svojo telesno šibkost in premaguje bolezen.

Z dogodkom od 6. januarja je bil pokojni Žerjav potisnjen v politično ozadje. Njemu pa je bila kot izrazitemu političnemu človeku politika to, kar je ribi voda. Riba umrje, če ji odvzameš vodo.

Naj počiva v miru jugoslovanski meščanski idealist Gregor Žerjav!

nik, da delajo socialisti v interesu Jugoslavije in Čehoslovaške ter da je že iz tega razloga treba nastopiti proti Jugoslaviji.

Ti dokumenti prav jasno dokazujejo, da je ravno nacionalno-šovinistični fašizem, tako italijanski kakor madžarski ali nemški, največji sovražnik sporazuma v srednji Evropi in na Balkanu, torej tudi trajnemu miru v Evropi. Zlasti je to gibanje pomembno za Jugoslavijo, ker hoče avstrijski fašizem voditi boj proti naši državi v zvezi s sosednjimi reakcionarnimi fašizmi ter s tem dati pobudo za nova prelivanja krvi.

Jugoslavija torej nima prijateljev med fašisti in fašističnimi režimi, ne med onimi elementi, ki streme po nasilnih diktaturah ali jih že imajo. Jugoslavija in Balkan sploh se bosta morala zunanje politično nasloniti na demokratične države, ker so le te dostopne za sporazum in za mirno ureditev napetih balkanskih razmer.

Rešitev Balkana in razvozlanje njegovih zapletenih razmer more prinesiti samo demokracija v balkanskih državah in izključno opiranje Balkana na svetovno demokracijo.

Ob obletnici verzajske mirovne pogodbe.

Verzajska mirovna pogodba je bila podpisana 28. junija 1918. Naravno je, da se je sklenila taka mirovna pogodba, kakršno so hoteli zmagovalci. Predsednik Zedinjenih držav Wilson je sicer hotel svetovno vojno zaključiti z lepo gesto samoodločevanja premaganih narodov, toda pri sklepanju miru niso obveljale lepa gesla, ampak vojno-tehnični interesi in zlasti vojno-odškodninski in reparacijski stroški, dasi se je odstotek odvisnih narodov zmanjšal. Amerikanski bančni konsorcij Morganov, ki je bil najbolj angažiran ne le v Zedinjenih državah, ampak tudi v evropskih državah s svojimi vojnimi krediti, se je Wilsonu smejal in zahteval, da se mirovna pogodba napravi tako, da ameriške banke dobe denar nazaj. Banke so namreč smatrale vojno kot bančno trgovino, bančno spekulacijo ter notorično obstajale tudi na tem, da se po zmagi kupčija smatra kot posrečena ter jim prizna in zagotovi veliki delež, ki ga je spekulacija omogočila.

Največ žrtev za izgubljeno vojno prinaša Nemčija, ker jo smatrajo vsi kot moralno odgovorno za svetovno vojno, dasi po našem mnenju kapitalizem ostalega sveta dejansko ni nič manj odgovoren.

Nemška vlada je ob tej obletnici izdala poseben oklic na narod, v katerem imenuje verzajski mir diktat ter se pritožuje, češ, da Nemčija ne nosi krivde na svetovni vojni. Resnica je, da je svetovno vojno povzročilo konkurenčno kapitalistično go-

spodarstvo, ne umor v Sarajevu, ne konflikt s Srbijo, kar je bilo le zunanji povod.

Verzajsko mirovno pogodbo jako hvali jugoslovansko meščansko časopisje. Ali ravno jugoslovanske meščanske stranke so dokazale s tem, da niti domače države niso znale urediti, kako malo razumejo verzajsko mirovno pogodbo in še manj idealna Wilsonova načela. Podobne razmere, nezadovoljnost, vse-mogoče aspiracije Italije, Madžarske itd., pa tudi kažejo, da verzajski mir ni bil sklenjen po vidikih mirne konsolidacije in mirnega razvoja Evrope, dasi morda igra v razburkani Evropi tudi nerazumevanje položaja in jako težaven socialni položaj.

Po svetovni vojni je pač postala Evropa navadna kolonija izvenevropskega kapitalizma.

Iz vseh teh razlogov je naravno, da zlasti vse premagane dežele zahtevajo revizijo verzajske mirovne pogodbe. Celo Italija ni zadovoljna, ker je dobila premalo kolonij. Razpoloženje je tako, da pride prej ali slej do pregleda navedenih mirovnih pogodb. Bojimo se pa pri tem, da bi vsaka revizija mirovnih pogodb koristila samo imperijalistom in bančnim trustom, ker sopogodniki ne poznajo ne idealov, ne pravičnosti, ne želj in volje narodov, ampak samo svoj lastni egoizem.

Tako bo, dokler bo moloh gospodar sveta.

Bistvo zakona o notranji upravi.

Zakon o notranji upravi je vlada uveljavila jako naglo, ne da bi ga obravnavali vrhovni zakonodajni svet ali vrhovna osrednja uprava.

Zakon o notranji upravi zaključuje vrsto zakonov o državni upravi. Ta zakon ima namen okrepiti kontrolo centralne vlade v področju ministrstva policije nad vso notranjo ureditvijo države razen v sodnih, finančnih in vojaških zadevah. Vsa oblast razen sodne, finančne in vojaške je tudi osredotočena v rokah sreskih načelnikov. Druga instanca je veliki župan, tretja in zadnja pa ministrstvo za notranje stvari.

V svrhu kontrole se osnuje v mi-

nistrstvu mesto generalnega inspektorja, pri velikih županih pa mesta županskih inspektorjev. Županski inspektor bo v zvezi z generalnim inspektorjem notranjega ministrstva ter bo po potrebi obveščal velikega župana o duhu in tendencah posameznih naredb.

To je važen zakon, ki kaže duha, v kakršnem naj se vlada v bodoče.

V splošnem pa uvajajo novi to-zadevni zakoni precej potrebne de-koncentracije uprave.

Praksa bo pokazala, v koliko so po teoretičnih načelih izdelani zakoni porabni v praksi.

Kaj je s „Katoliško akcijo“?

O snovanju »Katoliške akcije« v Sloveniji smo že večkrat pisali in smo tudi že objavili bistvo statuta in programa »Katoliške akcije«, kakor je bil priobčen v »Slovenec« in drugih katoliških listih. O katoliški akciji v zadnjem času mnogo razpravljajo tudi katoliške revije, n. pr. »Čas«, »Križ« in »Ogenj«. Dobrohotni pisatelj v »Križu« razlaga, da bi »Katoliška akcija« morala biti povsem nepolitična in tudi popolnoma izvenstrankarska. Po vsem tem, kakor se »Kat. akcija« pri nas ustanavlja, pa smo opravičeni trditi, da bodo idealni nazori dotičnega pisatelja ostali samo neizpolnjene želje. Dotična pisma, s katerimi papež ukazuje ustanovitev katoliških akcij, je papež pisal že pred sedmimi leti. Kljub temu doslej, dokler je mogla SLS svobodno delovati, nobenemu našemu škofu ni prišlo niti na misel, da bi bil ustanavljal »Katoliško akcijo«. Sedaj pa, ko je svobodno delovanje SLS ovirano, se pač ustanavlja »Katoliška akcija«. Preveč prozorno je, da gre samo za suro-

gat za SLS. Zaradi tega je dobro-misleči pisatelj v »Križu« velik optimist, če misli, da bo »Katoliška akcija« odtegnila iz političnega ali strankarskega delovanja sedanjo generacijo naše duhovščine, ki je bila že v Alojzijevešču in semenišču zagrizeno strankarsko vzgojena. Resnica kolje oči, ali res je, da ima na tej strankarski vzgoji velik delež ravno dr. Krek. Kako naj si predstavljamo, da bi hotel ustanovljati tako »Katoliško akcijo«, kakor si jo zamišlja idealni »Križev« pisatelj, na pr. škof Jeglič, ki se je tekom svojega dolgoletnega pastirovanja od leta do leta bolj izpostavljal za SLS in ki je na pr. dekanu Koblarju kot njegov duhovni predstojnik prepovedal kandidirati na listi kmetijske stranke. Mogli bi verjeti škofu Jegliču, ki velja za osebno značajnega moža, samo, če bi svoje zmote in pogrške iz prejšnjih let sam priznal in obžaloval. »Križev« pisatelj ima tudi o italijanski »Kat. akciji« preveč dobro mnenje. Pri zadnjih fašistovskih volitvah je namreč itali-

Vloga „Helmwehrov“ in mir v Evropi.

Z Dunaja poročajo, da priobčuje »Arbeiter-Zeitung« z dne 27. junija nove dokumente z dne 5. in 6. 1927, ki silno kompromitirajo politično delovanje »Helmwehrov« ter kažejo, kako malo zaupanja sme imeti do tega nemško-nacionalističnega gibanja demokratična srednja Evropa in Balkan.

Objavljeni dokumenti vsebujejo stališče tega gibanja v sporu med Jugoslavijo in Italijo zaradi Albanije. Štajerski voditelj »Helmwehrov« podpolkovnik Sacher pravi tam izrecno, da bi se v slučaju vojne moralo braniti južne meje ter podpirati Italijo in Madžarsko proti Jugoslaviji. Dalje trdi imenovani podpolkov-

Delavci, kmetje in intelektualci! Udeležite se v množicah proslave Zadruga dne 7. julija!

Razpečava v kraljevini SHS
 Fran Ka. Lešnik, Maribor, Cankarjeva ul. 28.

janska »Kat. akcija« javno grešila proti svojemu glavnemu načelu, da mora biti povsem izvenstrankarska, ko je z javnimi oklici delala propagando za fašistično listo in je pri-

ganjala italijanske katoliške volilce, da naj oddajo glasove za Mussolinija. — Sicer pa »Križev« pisatelj po našem mnenju še sam popolnoma pravilno ne razume pravega smisla katoliške akcije, ker hoče njeno delovanje nekako omejevali na slovensko-hrvaško skupnost. Prava dosledna »katoliška akcija« bi morala biti mednarodna, kakor socialna demokracija, in bi morala vzeti pod svojo zaščito ne samo Slovence in Hrvate, temveč tudi katoliške Srbe, ki jih je tudi nekaj v državi, in tudi katoličane vseh drugih narodnosti, Nemce, Madžare, Albance itd. V nasprotnem slučaju bi se v najkrajšem času izprevrila v nacionalno šovinistično in s tem v zvezi v politično fronto. Dvomimo, da bi »Križev« pisatelj prodril s svojim načrtom, zato mu je pa tem lažje, da svoj načrt osnuje popolnoma dosledno in ne ostaja na pol pota.

Trocki bi se rad naselil v Angliji.

Znano je, da biva Trockij sedaj kot izgnanec iz Sovjetske Rusije v Carigradu, kjer je njegova osebna svoboda prilično omejena. Poizkušal je, da se reši te nesvobodne atmosfere s tem, da je, sklicujoč se na potrebo zdravljenja, prosil več evropskih držav, da mu dovolijo bivanje na svojem teritoriju, ali vse države so njegovo naselitev odklonile. Ko je zvedel za rezultat volitev v Angliji, je poizkusil tudi tam svojo srečo, toda niti tam njegova stvar še ni ugodno rešena. Vse vlade so oprezne z ozirom na Trockega in njegov izgon iz Rusije. Te dni pa kroži po svetovnem časopisju neverjetna vest, ki pa je kljub temu značilna in poleg tega še posebno interesantna. V Rusiji so se v zadnjem času izvršile razne osebne izpremembe pri najvišjem državnem forumu, kar utegne v nekoliko meri izpremeniti tudi položaj Trockega kot sovjetskega izgnanca.

V zvezi s tem, da hoče angleška vlada čimprej obnoviti zveze s Sovjetsko Rusijo, se je izvršil v zadnjih dneh interesanten preokret. Trdi se, da je sovjetski komisariat za zunanje stvari poslal v Carigrad delegata k Trockemu, da ga vpraša, kaj misli glede vpostavitve zvez med Rusijo in Anglijo. Ruski komisariat je to storil zaradi tega, ker je Trockij pred rusko revolucijo dolgo časa živel v Angliji, tako da so mu razmere tam popolnoma znane kakor tudi prejšnja angleško-ruska politika.

Trockemu je ta načrt prav simpatičen in je takoj poslal svojega zasebnega tajnika v Anglijo, da bi mu obenem izposloval tudi dovoljenje za naselitev v Angliji. Angleška vlada pa bo o tem šele sklepala, ali naj dovoli Trockemu naselitev v Angliji ali ne.

Po »Radniških Novinah«.

Program Proslave Zadružnega dne 7. julija.

Naše zadružne organizacije in vsi njihovi prijatelji se veselo pripravljajo na praznovanje Zadružnega dne. Opetovano smo že pisali, kako važno je zadružništvo za delavskega človeka, zato tega danes ne bomo ponavljali. Smatramo pa za svoj dolžnost, še enkrat vse naše čitatelje opozoriti na važnost proslave Zadružnega dne.

Zadružni dan ima nalogo s shodi in drugačnimi manifestacijami razširiti krog zadružnega članstva in za pridobitev novih prijateljev temu pokretu. Sleherni izmed nas je poklican po svojih močeh prispevati, da bo proslava tega dne čim lepša.

V ta namen navajamo program proslave, v kolikor je že definitivno izdelan:

Proslava v Ljubljani.

Ljubljanske zadružne organizacije, na čelu jim Konzumno društvo za Slovenijo, prirede na Zadružni dan, 7. julija, dopoldne ob 9. uri slavnostni shod v dvorani Delavske zbornice. Pri tej priliki bo razvita prva zadružna zastava, ki jo bo centrala Kodesa podelila Ljubljanskemu okrožnemu odboru. Na shodu bo ob enem diplomiranih z diplomami častnega članstva okoli 40 članov ustanoviteljev Konzumnega društva za

Slovenijo. Po shodu se bo formiral po ljubljanski ulicah slavnostni sprevod z godbo, pevci, kolesarji in okrašenimi vozovi.

Popoldne se bo vršila v Zadružnem domu v Šiški zadružna veselica z godbo, plesom, petjem in drugimi zabavami.

K prireditvi v Ljubljani so povabljene tudi zunanje podružnice Kodesa, Litija, Kamnik, Borovnica itd. Kolikor nam je znano, se pripravlja baš v imenovanih treh podružnicah prav lepo število izletnikov v Ljubljano. K prireditvi je povabljenih tudi več pevskih zborov ter vse kulturne in strokovne organizacije tega okrožja, ki se bodo slavnosti v velikem številu udeležile.

Proslava Zadružnega dne in 20 letnice obstoja zadružne organizacije na Jesenicah.

Poleg Zadružnega dne bodo Jeseničani praznovali letos še 20 letnico, odkar je bila v njihovem kraju otvorena prva zadružna prodajalna. Zato bo svečanost za Jesenice toliko lepša.

Na predvečer namerava prirediti tamkajšnja podružnica »Svobode« v počastitev Zadružnega dne igro »Rudarji«. Na Zadružni dan dopoldne se bo vršil slavnostni shod v Delavskem domu. Na shodu bo razvita prva zadružna zastava jeseniškega okrožja, ko jo je v zahvalo požrtvovalnemu delu gorejskih zadružnikov darovala centrala Kodesa. Obenem bodo razdeljene tudi diplome častnega članstva okoli 30 im zadružnikom ustanoviteljem zadružne postojanke na Jesenicah, ki praznujejo obenem 20 letnico delovanja v konzumnih organizacijah.

Popoldne istega dne se bo pa vršila velika zadružna veselica na vr-

tu in prostorih Delavskega doma. Ostale podružnice Kodesa v gorejskem okrožju nameravajo prirediti na ta dan izlet na Jesenice in se udeležiti zadružne proslave.

Proslava zadružnega dne v Trzinu.

Trziški zadružniki so s programom proslave dokazali, kako globoko se zavedajo važnosti zadružnega pokreta.

Na predvečer nameravajo prirediti v Delavskem domu akademijo, na kateri se bodo predvajale recitacije, pevske točke in nagovori. Ob istem času bodo zažgali na bližnjih hribih kresove.

Na Zadružni dan, 7. julija, se bo vršilo dopoldne v dvorani Delavskega doma ob 10. uri slavnostno zborovanje. Popoldne ob 15. uri pa zadružna veselica na vrtu in v prostorih Delavskega doma.

Proslava zadružnega dne v Mariboru.

Zadružne in ostale delavske organizacije mariborskega okrožja bodo praznovala Zadružni dan istotako na najsvetanejši način. Natančni spored proslave nam še ni znan in ga bomo naknadno priobčili. Za enkrat je določeno, da se bo vršila na Zadružni dan popoldne na vrtu Ljudskega doma velika zadružna prireditev z nagovori, petjem, godbo itd.

Iz predstoječega programa je razvidno, da bo tudi letošnja proslava Zadružnega dne dostojen mejnik v delovanju naših zadružnih organizacij. Še enkrat vabimo vse naše prijatelje, naj se proslave Zadružnega dneva ter vseh prireditev polnoštevilno udeležijo.

Dnevne novice.

Kazenska preiskava zoper Svobodaše iz Borovnice ustavljena. Kakor znano, je bila majska številka »Svobode« zaplenjena iz razloga, da propagira izbrezembno sedanjega socialnega in družabnega. Ta zaplenba je dala gotovim ljudem priložnost, da so denuncirali orožnikom člane »Svobode« v Borovnici ss. Ogrina, Mejača in Štrumblija zaradi komunizma in razširjanja konfiscirane »Svobode«. Sodišče je po sedanjih zakonih izročilo omenjene člane »Svobode« državnemu sodišču v Bogradu in je ukrenilo zoper nje preiskovalni zapor. Kazenska preiskava vlekle šest tednov. Preiskava pa je dokazala, da obtoženi niso zakrivali nikakega kaznjivega dejanja in je sodišče na predlog državnega pravičništva popolnoma ustavilo kazensko postopanje zoper nje ter jih je po šestih tednih iz-

pustilo iz preiskovalnega zapora. Če stitamo jim, da se je izkazala njihova nedolžnost. Obenem opozarjamo vse delavce, naj se pazijo pred agentiprovokaterji in denuncijanti.

Anketa o položaju železničarjev se je vršila v Beogradu v dneh 29. in 30. junija. Razpravljalo se je na anketi o pravnem, socialnem in materialnem položaju železničarjev. Anketo je vodilo tajništvo centralnega sekretarijata delavskih zbornic ter so sodelovale na njej vse delavske zbornice in železničarske strokovne organizacije. Inicijativo za to anketo je dela Zveze železničarjev v Ljubljani. Na anketo so bila povabljena pristojna ministerstva, generalna direkcija železnice in organizacije. Anketa je stala na višku ter se je bavila z vrlo važnimi praskanji glede socialnega položaja železničarjev.

Bratko Kreft:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

119

Leo je mislil, da sanja. Saj je vendar mesec pred akademijo govoril z njim samim, nato z ravnateljem Novakom, štirinajst dni potem jim je pis-meno predložil natančen program, ki je bil na seji sprejet kot je povedal Novak. Preskrbeli so dovolilnico, dr. Kramarja je Leo osebno povabil, štiri dni pred pondeljkom so bili nalepljeni lepaki, na katerih je bilo napisano: pod pokroviteljstvom in v korist Dijaškega podpornega društva. In sedaj — ta očitna laž! Leo mu najprej razloži vso zgodovino tega pokroviteljstva, mu dokaže, da je vedel dobro zato, toda gospod profesor ga mirno zavrne: »Vidite, jaz o tem nič ne vem! To pa je bilo preveč. Naravnost v obraz se lagati. Nerodno mi je, ker se ljudje tako skandalizirajo in mi očita-jo...« Tedaj ga je Leo prekinil.

»Dobro, gospod profesor! Da vam nihče ne bo ničesar očital, lahko javno v časopisih preklečem, da je bilo pokroviteljstvo javljeno pomotoma. Zato vam ne sme nihče očitati ničesar in vso odgovornost prevzamem nase... Podporno društvo dobí samo denar.«

Za vsakega treznega človeka je bilo očitno, da profesor tega niti po disciplinarnem redu ne bi smel Leonu dovoliti, niti kot človek... Toda človek obrneča, božiji namestniki pa preobrnejo... »Če boste to storili, potem je že vse prav...« Raz-vedel Leona in Frančka se nihče v razredu ni za-vedal, kaj se je pravzaprav zgodilo. Gospod pro-

fesor se ni zadovoljil samo z lažjo pred razredom, hotel je laž pred javnostjo — in denar. Takoj je pograbil Leo kos papirja in koncipiral sledečo iz-javo: Najtopleje se zahvaljujem vsem onim, ki so mi pomagali organizirati Umetniško akademijo, zlasti pa časopisju za brezplačno reklamo. Obenem javljam v popravilo, da Dijaško podporno društvo ni imelo pokroviteljstva nad akademijo, kakor je bilo pomotoma na lepkih javljeno, ampak mu je namenjen samo čisti dobiček. Zato se društvu ne sme očitati ničesar, kdor im kaj, naj vrže kamen name, ki sem nastop ororganiziral in vodil. — Leo Vuk. Večkrat ga je prepisal na lepo in ga razpo-slal časopisju. Še celo v lokalni socialistični nem-ški tednik je poslal. Urednik je prevedel v nem-ščino in Leonova izjava je izšla na uvodnem mestu kot »Erklärung«.

Popoldne mu je Franček javil, da je Mirko zbolel. Ima visoko vročino in zdravnik je dejal, da bo brzkone pljučnica. Prehladil se je nekje. Čevlje ima raztrgane. Sneg mu jih vsak dan pre-moči. Ali bo vzdržal? Toda Leo je imel še mnogo skrbi in ena izmed ne zadnjih je bila Sonja... Včeraj jo je čakal, danes jo je čakal. Ni je. Ali se ga izogiblje? Nihče je ni vedil na akademiji. Ni je bilo. Zastonj je dal igrati »Sonjo«.

Tudi profesor Janko je doživel marsikatero neprijetnost in očitane. Nekateri kolegi kot pro-fesor Kaučič so mu naravnost očitali, da podpihuje mladino... Toda Janko, kakor da se je v tistih dneh spremenil. Odločno je zagovarjal sebe in mlade, če tudi je včasih pikra beseda padla na njegov račun. Prezirali so ga od časa, ko so bile

celitve. Odkrito je povedal, da je glasoval za so-cijaldemokrate. Sklicana je bila konferenca, na kateri so izključili petošolca Petrino, mladega, si-cer talentiranega a razposajnega fanta. Napisal je ljubavno pismo svoji sošolki, ki je bila hčerka mestnega komandanta. Dobro vzgojeno dekle je pismo izročilo svojemu očetu, ki je fanta naznanil ravnateljstvu, se pritožil v kakšno družbo mora po-šiljvati svojega otroka in zahteval, da se fant eksemplarično kaznuje. Kakor je bilo njegovo pis-mo precej naturalistično, tako je bilo nedolžno in izključitev je bil nov gnev v Leonovem sovraštvu do šole in vzgojiteljev. Fant je sin obubožanega zidarskega mojstva, ki se je obesil radi finančnega cropada. Od takrat je bil sam sebi prepuščen. Že kot četrtošolec je pisal podlistke. Zgodaj je bil zrel. In sedaj so ga vrgli na cesto. Nič drugega mu ne preostane, kot da postane vagabund... Tako je Leo kritiziral izključitev. Njegova beseda se je presničila. Dva mesca po tem ga je srečal, raztr-ganega lačnega, divjaškega. Pozdravila sta se in Leo se je spomnil na pogovor, ki sta ga imela na dan njegove izključitve. V nikogar ni veroval. Tudi boča je zanikal in grobo je zavrnil Leona, ko mu je skušal dokazati, da je v zmoti: »Govoriš, kot eni, proti katerim, praviš, da se boriš...«

Tudi Leonova »Nemoč« je bila na konferenci in tista izjava zaradi Podpornega društva. (Vse to mu je zaupal profesor Janko še le po maturi. Pri-pravljen je bil, da ga odločno brani pred konferen-co. Nikako ni hotel dopustiti, da bi izključili Leo-na. Razsoda mu je pri tem celo pomagala, ker se sredi konference ostro sporekla ravnatelj in katehet dr. Kramar.

Zadružni dan 7. julija je manifestacija vseh, ki žele delavnemu ljudstvu boljše bodočnosti!

ZVEČER za namakanje

Schichtova
Ženska hvala
prasek za pranje

ZJUTRAJ za izkuhavanje

Schichtova
terpentinovo milo

pa je pranje gotovo!

Pogreb dr. Žerjava v Ljubljani se je vršil izpred Kazine v nedeljo ob 11. uri dopoldne ob veliki udeležbi somišljenikov in raznih zastopstev. Žerjavovo truplo so prepeljali iz Polje v Ljubljano v petek ter ga v soboto položili na oder v Kazini. Pokopan je bil na pokopališču pri Sv. Križu. Star je bil šele 51 let.

Tretji sin kraljeve rodbine se je rodil v petek, dne 28. m. m. na Bledu.

Občinski svet ljubljanski je imel v sredo svojo sejo, na kateri je sprejel popravljeni proračun. Na seji so nekateri klerikalci, ali kaj so že, hoteli korigirati proračun, proti kateremu so prvič nastopili in menda tudi v Beogradu podali informacije za korekturo. Ob tej priliki so dobili pošten odgovor, zakaj, na vzgor igrati drugo vlogo, na spodaj pa socialno, to ne gre.

Petnajstletnica sarajevskega umora. Dne 29. junija t. l. je minulo petnajst let, kot je v Sarajevu ustrelil Gavrilo Princip avstroogrškega prestolonaslednika Ferdinanda in njegovo ženo. Umor se je izvršil iz radikalno nacionalističnih razlogov, ker so mladi bosanski Srbi hrepeneli po zedinjenju s Srbijo. Srbija sama na sebi pa tega dogodka, ki je postal umeten povod za svetovno vojno, ni bila vesela, ker je po večletnih vojnah potrebovala miru. Avstroogrška in potem nje Nemčija sta hoteli imeti odprto pot na vzhod. Ravno takrat se je bila med malo Srbijo in Avstroogrsko carinska vojna. Avstrija je poslala Srbiji z ozirom na umor v Sarajevu kategoričen ultimatum, v katerem je zahtevala zadoščenje in stalno kontrolo z žandarmerijo v Srbiji. Ker Srbija pogojev ni sprejela, je nastala vojna. Pravi vzroki svetovne vojne, ki so že dalje časa pred vojno obstojali, so bili imperialistični, te je srednja Evropa samo izrabila dogodek v Sarajevu in izčrpanost Srbije v svoje namene. Posledice čutimo vsi.

Nemci imajo v Jugoslaviji 18 listov. En dnevnik, šest tednikov, dva po dvakrat, dva po trikrat na teden, dva mesečnika in en list na deset dni. Med temi listi pa ni vsota mari-borska »Volksstimme«.

Socializem brez socialistov. Znan časnikiar Krsta Ciovarič filozofira v »Vremenu«, a je mogoča demokracija brez pravih demokratov in socializem brez socialistov. Menda je njegov članek satira, če ni, se mu blede. Absolutistično navdahnjen in tako vzgojeni kapitalizem ne more biti nikdar demokratičen in socialen. Demokrat in socialist je nov človek. Članikar naj gre k klerikalcem.

»Tendenz ruhi, Trifailer fest!« To je jezik, kakšen se na borzah govori. Neki dunajski list poroča: »Tendenz ruhi, Trifailer fest.« — Tendencen mirna, trboveljska trdnja. Po tem pa nadalje: »Borza se je otvorila ob slabi kupčiji ter mirmen ohzanju živahnejše povpraševanje je vladalo za kuliso samo po trboveljski, ki bo vrgla leto 35 na delnico, namesto 30 v lanskem letu.« — Torej 17 in pol procenta. Ni čudno, da trboveljski premoški stoji v ceni nad svetovno ceno, nasprotno so plače ru-

danjev menda med najnižjimi. Kje leži temu vzrok? Kakor torej razvidno, se v delnicami našega narodnega podjetja trguje v inozemstvu in kdor jih ima, ta je naš delodajalec in vleče 17 in pol dinarja za vsakih 100 dinarjev obresti in na ta način gre naše narodno bogastvo v inozemstvo, med tem naše ljudstvo postaja od dne do dne bolj sinomašno. Ali ne bi kazalo rudnikov poddržaviti. Seveda pod pogojem, da se ne bi birokratično upravljali.

Macdonald je imel govor v petek, dne 28. m. m. v Londonu, v katerem je povdaril, da ima njegova vlada v sedanjem položaju dve nalogi: dati svetu mir in nezaposlenim delo. Vprašanje nezaposlenosti je posel novega ministra J. H. Thomasa. Kar se pa tiče prvega vprašanja, pa pravim: Mi ne govorimo o času, pa tudi ne pojdemo na mirovne konference, ne da bi jih prej pripravili, kakor je to bilo leta 1927. Treba je, da se pripravimo, preden kaj pripovedujemo, ne maramo pa se bahati prej, preden smo kaj storili. Povdaril pa želim vrhutega še: Ustvaritelj miru mora imeti moč, da prevzame zanj riziko, ravnotako kakor mora to storiti povzročitelj vojne. Ko izvršimo delo, vam damo na izbiro. Imamo riziko miru, kakor riziko vojne. Jaz sem za iziko miru, in če ima narod prevzeti enega teh rizikov, da bomo prosili, da prevzame riziko za mir, namesto rizika za vojno. Narod, ki bo prevzel riziko za mir, bo dosegel mir, ravnotako, kakor je v prošlosti narod, ki je prevzel riziko vojne, imel vojno. Macdonald hoče s tem povedati, da potrebujejo velike naloge časa, da se pripravi teren in in razpoloženje. Obenem pa tudi pove, da bo tudi Anglija morala za mir nekaj žrtvovati, ker se da svetovni mir doseči le s sporajumom in ob popustitvi na predpravicah.

Nemški zunanji minister dr. Stresemann je v nemškem državnem zboru izjavil, da Nemčija zahteva kolonije nazaj, ker jih potrebuje za dobavljanje surovin za svojo industrijo. Kolonije v Afriki je zasedla Anglija in jih mora vrniti. To je gospodarski interesni spor.

Nemci žalujejo. Ob obletnici ver-
zajske mirovne pogodbe so Nemci priredili protestne manifestacije in razobesili črne zastave. Nemški nacionalci pa obenem vodijo propagando proti pariškemu dogovoru glede reparacij in za izpraznitev ozemlja v Porenju. Nemčija kot država ne more ničesar ukreniti, smatrati pa se mora akcija nemških nacionalcev kot fašistično stremenje po meščanski diktaturi v Nemčiji.

Priprave za razorožitveno konferenco. Iz Vašingtona javljajo angleški vladi, da se bodo Zedinjene države udeležile razorožitvene konference, pa naj bo posebna konferenca ali konferenca v okviru Zveze narodov. Ta vest je pomembna zaradi tega, ker se je ameriški denarni trg prvotno upiral taki konferenci.

Kje se bo vršila diplomatska konferenca? Cele mesece prehaja reparacijska konferenca v Pariz in je pred kratkim vendarle končala z navideznim uspehom. Toda izid angleških volitev je račune prekrižal in sedaj bi se imela ta konferenca, s katere sklepi ni nihče zadovoljen, z nova pričeti. Baviti bi se imela pred vsem z čimprejšnjo izpraznitvijo Porenja po francoskih ter angleških čet — okrog 70.000 mož — ki drže znaten del nemškega ozemlja še dandanes zasedeno. Med tem ko je nova angleška vlada za takojšnjo izpraznitev, se Poincarejeva vlada obotavlja in bi rada izpraznike zavlekla. Angleška delavska vlada je sklenila, da se naj omenjena konferenca vrši v Londonu, Francozi pa se temu upirajo, ker bi imel v Londonu predsedovati angleški premier, med tem pa, če bi bila ta konferenca izven Anglije, bi predsedoval Francoz. Taka je pač buržuazija. Kadar ne more kakne stvari, ki ji je neljuba, preprečiti, tedaj jo skuša vsaj zavleči ali na kak način izigrati. Končno poročilo pravi: Konferenca držav, ki so zainteresirane na reparacijah, se bo končala v Londonu, ker je Francija tudi pristala na to. Italija se konference ne udeleži, češ, da nima interesa.

Žena angleškega ministra Webba noče baronstva. Žena novo imenovanega ministra v delavski vladi, Sydneja Webba, ki mu je bilo podeljeno baronstvo, noče baronskega naslova, marveč hoče se slej kot prej imenovati gospa Webb. Ker sodrug Macdonald ni nove vlade sestval iz baronov in grofov, katerih na Angleškem ne manjka, ampak iz priprostitih ljudi, zato bi menda radi visoki krogi to »sramoto« malo popravili s tem, da bi bivše elavce po baronili.

Avstriski državni uradniki so nepopustljivi. Lansko leto se je državnim nameščencem v Avstriji posrečilo, po trdnem boju, doseči 40 procentov takozvane trinajste plače, katero se jim je vlada zavezala izplačati v veli obrokih. Sedaj zahtevajo državni nameščenci, da se jim naj izplača 15 procentov takoj namesto v decembru. Finančni minister pa je to zahtevo odklonil. Toda uradniki ne popuste. Seveda, da bodo zmagali, ker so solidarni.

Mongolija je postala sovjetska republika. V komisariatu so pa buržuji, kmetje in elavci.

Predznost, pravijo graški purgarji. Dne 1. junija so bile volitve v štajersko zavarovalnico nameščencev. Volitev se vrši v skupinah, katerih imajo elodajalci tri. Prva skupina obsega elodajalce z 1—10 nameščenci, druga z 11—50 in tretja z nad 50 nameščenci. Volilno pravico je imelo v vseh treh skupinah 3750 elodajalcev, in sicer v prvi 3495, v drugi 204 in v tretji 51. Voliti se bilo 16 delegatov elodajalcev, to je 6, 4 in 6 po skupinah. Pri teh volitvah so postavili socialnodemokratični obrtniki svojo kandidatsko listo in dobi v prvi skupini dva, v drugi skupini pa en mandat. Treaja skupina ni volila, ker je bila meščanska lista soglasna in

je obveljala brez volitev. Volitev v drugi skupini se je udeležilo 163 volilcev, od katerih jih je bilo 50 socialnodemokratičnih, v drugi skupini pa je volilo 1771 meščanskih in 714 socialnodemokratičnih obrtnikov. Graško meščansko časopisje je radi tega volilnega rezultata silno razburjeno, ker se mu zdi čudno, da so tudi obrtniki »rdečkarji«. — Za nas je pa to le dokaz, da graški obrtniki, ki so izšli iz delavskih vrst, vedo, kjer je njihov politični tabor.

Alkohol ubija. Ponoči na 28. junija se je ubila v Florjanski ulici žena finančnega preglednika Lojza Pohorca. Zvečer ob 7. uri je prišla pijana domov, ob 10. uri so jo klicale prijateljice, pa je zopet odšla v gostilno. Okoli 11. ure je odšla, pa je obležala na dvorišču gostilne. Pozneje so jo odnesli pred nje stanovanje ter zbudili Pohorca in nato odšli. To se je večkrat dogajalo. Pohorci pa pravi, da je zjutraj našel ženo pred pragom v nezvesti in z rano na glavi. Spravil jo je v posteljo in ji izpiral rano ter nato šel klicat rešilno postajo. Ko je prišel rešilni voz, je bila Pohorceva že mrtva. Pohorci je bil aretiran.

Vsaka delavska družina mora biti včlanjena v »CANKARJEVI družbi«!

Še o ukinjenih občinskih mandatih.

Zadnjič smo poročali, da je bil ss. Bahun in Jelenu ter Plevanču odvzet občinski mandat in da se bodo najbrže na njihova mesta imenovali drugi zastopniki iz drugih vrst. To imenovanje je sedaj objavljeno in sedaj vemo, da so novoimenovani občinski svetniki tovarniški ravnatelji, bivši kandidati in zastopniki SLS in SDS. Kakor rečeno, novoimenovani občinski svetniki so po zvanju iz vrst tovarniškega ravnanstva, odnosno tovarnarjev. Tovarniški ravnatelji in tovarnarji: medem ko so bili zastopniki, katerim je bil mandat odvzet, iz vrst delavstva. Vse to seveda beležimo le ad informandum.

Zakaj so ukinili občinske mandate Bahun, Jelena itd., je pa še vedno nejasno. Se ve in se ne ve. Odnosno se ve. Se ve, se ti razlogi od njih tolmačijo tako, od drugih drugače. Ss. Bahun in Jelena sta ves čas vršila svojo dolžnost kot občinska svetovalca v polni meri. Zavzemala sta se zlasti za socialne občinske akcije; še zadnje čase se je bil s. Bahun močno zavzel v odseku za ureditev službene pogodbe za občinske šoferje in je tam branil lojalno in resolutno interese obojga. Saj bomo še pisali. O velikem delu, ki ga je vsa ta leta izvršil s. Bahun kot občinski svetnik in o delu ostalih naših občinskih svetnikov, kateri je bil mandat iz tega ali onega razloga ukinjen, bomo objavili prihodnjič obširnejši članek.

Simbol gospodarskega osvobojenja delavnega ljudstva je Zadružni dan!

Dvainpetdeset milijonov družin vseh kontinentov sveta bo na Zadružni dan manifestiralo za gospodarsko osvoboditev delavskega ljudstva in za bratstvo med narodi!

Naša emigracija v marcu. Po statistiki izseljeniškega komisarijata v Zagrebu, se je izselilo iz naše kraljevine v mesecu marcu t. l. v prekomorske dežele 2055 oseb, t. j. za 803 manj, kot marca lanskega leta. Tudi skupno število izseljencev (4234) za razdobje od 1. januarja do konca marca t. l. je za 1535 oseb manjše, nego v istem razdobju preteklega leta. Naša prekomorska emigracija torej v letošnjem četrtletju konstantno pada, in sicer je doslej skupno padla za 27%. Izselilo se je največ oseb iz Hrvaške in Slavonije (835), nato iz Vojvodine (627), Dalmacije (270), Slovenije (210), Bosne in Hercegovine (63), Srbije (40) in Črne gore (10). Največ oseb je odšlo v Kanado (947), v Argentino (548), v Združene države (307), v Uruguay (132), itd. Skupno se je vrnilo iz prekomorskih dežel v omenjenem mesecu 318 oseb, v razdobju od 1. januarja do konca marca pa skupno 820 oseb, medtem ko se jih je v prejšnjem letu v istem razdobju vrnilo nekaj več, t. j. vsega 838 oseb. Izseljevanje v druge evropske države izkazuje v prvem četrtletju t. l. skupno 1198 oseb, in to za Francosko 375, za Belgijo 317, Nemčijo 308, Holandsko 118 in Luksemburg 80.

Mehikanska sprava z Rimom. Pogodba med Mehiko in Rimom je začasna. Pogodba je kompromis. Med najbolj spornimi točkami je bila zahteva iz leta 1926, da se morajo katoliški duhovniki dati pri državi registrirati (vpisati). Duhovniško službo bi smeli opravljati samo tisti duhovniki, ki bi bili s pri-trdilom države nameščeni. Država je v tem vprašanju popustila, tako, da o namestitvah duhovnikov odločajo škofijski uradi. Nasprotno pa se mora cerkev kot organizacija dati vpisati pri državni oblasti. Verski pouk v državnih ljudskih šolah vlada odklanja, pač pa sme cerkev v cerkvi in nje pripadajočih poslopih verstvo poučevati. Cela vrsta vprašanj pa je ostalo še nerešenih, ki se bodo rešila na bodočih konferen-

cah. Pri sporazumu je posredoval poslanik Zedinjenih držav D. W. Morrow, ki so ga naprosili škofi za intervencijo. Posvetovanjem je pristojoval tudi bivši predsednik Calles. Prvotno ozadje krvavega konflikta med duhovščino in državo Mehiko pa je bilo gospodarskega značaja, kakor smo že povedali in tudi Calles je svoj čas nastopil proti cerkvi, ker je hotela v gospodarskih stvarih zapovedovati vladi.

Svetilni plin ne bo več strupen. Izum in vpeljava svetilnega plina je pomenila in še pomeni za splošno gospodarstvo velik napredek. Žal, da vsebuje plin strup, ki je povzročil že nešteto nesreč, predvsem pa samomorov. Nemško društvo vodovodnih in plinskih strokovnjakov se je v Berlinu posvetovalo te dni, kako priti temu v okom. Tehnično je to mogoče z odstranitvijo ogljikovega oksida iz plina na ta način, da se isti kemičnim potom destilira in spremeni v tekočino. Tak očiščen plin bi ne bil potem prav nič več nevaren za življenje. Plinskih naprav bi za nove vrste plina ne bilo treba predelavati. Čim se poskusi obnesejo, se bo začel nov izum praktično uvajati.

Najvažnejša, četudi ne najnovejša vest je, da se perilo namoči čez noč v rozstopini »Ženske hvale«, nato pa se izpere s Schichtovim terpentinskim milom. — Varujte se ponaredb!

Če hočeš dobiti lepe knjige in poceni, postani član „CANKARJEVE družbe“!

Kultura.

Nartin Andersen Nežb, znani danski proletarski pisatelj, je obhajal pred kratkim 60letnico svojega rojstva. Rodil se je v Koppenhagau, glavnem danskem mestu, kot otrok bedne delavske družine. Že v zgodnji mladosti je okusil vso krivico danšnjega družabnega reda. Kruh si je služil kot prodajalec časopisov, kot tovarniški delavec, čevljarški pomočnik, zidar. Končno pa se je povzpел do učitelja. Vtisi, ki mu jih je dala mladost, so ostali odločilni za vse njegovo življenje in v vseh svojih delih se neprestano vrča k njej. In prav zato je ostal tudi vse svoje življenje zaveden proletarec in kot pisatelj prorok boljše bodočnosti delav-

skega razreda. Njegova mehka narava sicer ni ustvarila iz njega silnega borca, pač pa velikega vernika v zmago naše pravične stvari. — Pisati je začel Andersen razmeroma precej pozno; vsa njegova dela se odlikujejo po žvalni, pesniški fantaziji, v njih je polno miline in človekoljubja. Jasno pa je da bi se njegova pesniška sila nikdar tako ne razvila in tako visoko ne povzpela, če bi ji ne dalaja pogona socialistična ideja. Talpa.

Maribor.

Mestno kopališče se jutri, v torek, dne 2. junija, zopet odpre.

VABILO

na

Ustanovno veselico

ki jo priredi del. kulturno društvo „Svoboda“ pevski odsek v Bistrici, v nedeljo, dne 7. julija v velikem vrtu gosp. Rottner-ja v Bistrici.

SPORED:

Godba, ples, šaljiva pošta, zapor, zvonec sreče itd.

Nastop pevskega odseka „Svoboda“ v Bistrici (meš. zbor).

Nastop mariborskih delavskih pevskih društev „Svoboda“ in „Frohsinn“ ter pevskega odseka „Svobode“ iz Ruš.

Igra godba ruške požar. brambe. Začetek ob 3. (15.) uri popoldne. Vstopnina 5 Din.

Ker se novoustanov. društvo bori z velikimi težkočami, vabi uljudno na obilno udeležbo

ODBOR.

POZIV!

V vsakem mestu si urejamo filijalke. V to svrhu potrebujemo

poslovodje (poslovodkinje)

za filijalke, in to zaupne osebe, s primerno izobrazbo. Mesečni dohodek 150 do 200 dolarjev. Ponudbe v nemškem ali francoskem jeziku na The Novelty-Comp., Walkenburg, L. Holland.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 38-38 Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okoline, ne le v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

NAZNANILO

PRESELITVE!

Dovoljujem si cenj. občinstvu naznaniti, da sem svojo trgovino s 1. julijem 1929 preselil v

GOSPOSKO ULICO ŠTEV. 9.

Pri tej priliki prosim cenj. občinstvo, da mi, kakor doslej, tudi v naprej ohrani TOČNA POSTREŽBA. svojo naklonjenost. SOLIDNE CENE.

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 19

TOČILNICA ŽGANJA, LIKERJEV, KONJANA ITD.

MALA NAZNANILA.

Ia gonilne jermene

za mline, žage in tovarne v vsaki širini dobavlja in ima v zalogi po najnižji dnevni ceni Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Produktivna združenja mizarskih mojstrov

R. Z. Z. O. Z.
Maribor, Vetrinjska ulica 18.

Mobilije. Lastna izdelava vseh vrst pohištva od navadne do najfinije iz elave, iz mehkega, trdega kakor tudi iz eksotičnega lesa po znatno znižanih cenah, zelo solidno in di. bro. delo. Eno leto varancije. Samo pri Produktivni združenju mizarskih mojstrov, Maribor, Vetrinjska ulica 18.

Tvornica štampiljk

in prodaja v to stroko spadajočih potrebščin

T. Soklič

Maribor, Aleksandrova c. 43.

Važno za vse!

Vsakovrstna popravila šivalnih in pisalnih strojev, gramofonov, otroških vozičkov, dvokoles in motorjev, emajliranje in ponikanje. Shranjevanje dvokoles in motornih koles brez 21-mo, vse to nudi in izdeluje mehanična delavnica

JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR
Tattenbachova ulica 14.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulturna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radiexperimente, Mk 3.80; Radiorechnisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastoj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

Kovčekli za potovanje,

torbice iz usnja, listnice, denarnice, gamaše, nahrbtniki v veliki izbiri in po najnižji ceni pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Ali ste že krili?

svoje potrebe v tiskovinah ■

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Kovinarji na Teznu in Mariboru.

Tajništvo posluje na Ruški cesti št. 5 vsako nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne in vsako sredo od 18. do 20. ure zvečer. Člani dobe istotam vse informacije.